

Lidská práva až na pátém místě

Možná ovšem až na devátém nebo na patnáctém. Nechce se mi to počítat. Jisté je, že právní stát dostává v posledních měsících pořádně na frak.

Není dne, kdy bychom se ze sdělovacích prostředků nedozvěděli, že Nejvyšší správní soud zrušil další mimořádné opatření ministerstva zdravotnictví, kterým byla masivně omezena základní lidská práva a svobody: omezení obchodu a služeb, plošné screeningové testování obyvatel, povinnost testovat zaměstnance, povinnost mít negativní PCR test před návratem ze zahraničí, plošné uzavření škol a školek apod. Mnohá další opatření již zrušit nešlo, protože mezitím byla zrušena jejich autorem, ministerstvem zdravotnictví, a nahrazena jinými opatřeními téhož obsahu, která ovšem mezitím rovněž pozbyla platnosti.

Nejvyšší správní soud je zrušil na základě oprávnění daného mu § 13 nového pandemického zákona. Ovšem i ten je předmětem přezkumu před Ústavním soudem a není vyloučeno, že bude také zrušen. Budiž. Alespoň nějaké soudní ochrany se mizejícím lidským právům díky němu dostává. Do doby jeho účinnosti byla soudní ochrana naprosto katastrofální. Naprosto selhal Ústavní soud, který se namísto ochrany lidských práv, k nimž byl ostatně zřízen, začal zamotávat do sofistických pavučin vlastních akademických úvah o právním charakteru mimořádných opatření a jejich přezkoumatelnosti a zcela přehlédl, že mu za okny běží nejmasivnější omezování lidských práv od listopadu 1989. Nejsmutnější je, že nakonec stejně dospěl k závěru, že není oprávněn zasáhnout, čímž zcela popřel smysl své existence. Je mi jedno, co dělá hasič, když nehoří, ale mám vztek, když plameny šlehají kam oko dohlédne a on přemýšlí, jak dlouhé má hadice a jestli by měl hasit. Totéž lze říct o ministerstvu zvaném spravedlnosti, které se prostřednictvím hlasování své ministryně podílelo na zjevné nespravedlnosti.

Hovořím-li o omezování lidských práv, nemohu přehlédnout aktuální stanovisko Unie obhájců upozorňující na masivní neplnění povinnosti zničit po třech letech od skončení věci záznamy odposlechů, při kterých nebyly zjištěny skutečnosti důležité pro trestní řízení. Smysl ustanovení § 88 odst. 7 trestního řádu, který tuto povinnost policejnímu orgánu ukládá, je jednoznačný: zničit záznamy těch nejsoukromějších rozhovorů a informací nejintimnějšího charakteru. Bohužel se tak neděje. Policejní orgány si ponechávají odposlechy v archivech. Státním zástupcům ani soudcům není podezřelé, že s odposlechy po léta pracují, ale nikdo je nežádá o souhlas s jejich zničením. Ministerstvo spravedlnosti se o problém nezajímá, protože nevede evidenci povolených odposlechů a nakládání s nimi. Nikoho to nezajímá. Podle analýzy ministerstva vnitra je každoročně ukončeno průměrně 6 363 odposlechů, z nichž kolem 900 neobsahuje žádné skutečnosti významné pro trestní řízení a mají být tudíž zničeny. V současné době se uvedeným problémem zabývá jak Stálá komise Poslanecké sněmovny pro kontrolu použití odposlechu, tak Úřad na ochranu osobních údajů. Tak snad nás konečně čeká generální skartování všeho, co už mělo dávno zmizet z policejních skříní a dosahu zvědavých uší.

Nakonec nemohu mlčky přejít ani únorové bezprecedentní vyhlášení nového nouzového stavu vládou poté, co prodloužení toho předchozího sněmovna neodsouhlasila. Laciný trik s žádostí pracujících, promiňte, hejtmanů, patří k tomu nejtragičtějšimu, čeho jsme byli v poslední době svědky. Pokud by stejně jako ministři této vlády hlasovali radní či zastupitelé kterékoliv obce, byli by obviněni, obžalováni a odsouzeni. Tím spíše, když ministr zdravotnictví veřejně přiznal, že s nezákonností

vlastních opatření byl srozuměn, a přesto je podepisoval. Nerozumím přehlíživému nezájmu policie a státních zástupců jindy stavících na odiv razanci svých zásahů. Ostudný osud radních z Postoloprta a dalších obcí zde budiž připomenut. Holt, co je dovoleno pánovi, není dovoleno kmánovi.

Když už k tomu všemu dochází, měli bychom se alespoň do budoucna poučit a zjednat nápravu. Připravit již nyní kvalitní a promyšlené krizové zákony, které budou jasně upravovat pravidla soudní ochrany v době budoucích krizových situací, přijmout jednoznačný zákon o náhradě újmy způsobené nezákonnými krizovými, mimořádnými či protiepidemickými opatřeními, které poskytnou jistotu těm, kteří byli postiženi, změnit zákon o Ústavním soudu a umožnit mu prohlásit za nezákonný i neúčinný právní předpis a mnohá další. Lidská práva každého z nás si to zaslouží. Nic důležitějšího totiž nemáme. Když o ně přijdeme, trvá často desítky let, než se k nám právo vrátí.

JUDr. Petr Toman, LL.M.,
advokát, TOMAN & PARTNEŘI advokátní kancelář, s.r.o.

Text byl uveřejněn v EPRAVO.CZ Magazine 2/2021

Další články:

- [Proč musí obhájce u soudu mlčet?](#)
- [Advokátní úschovy a kolektivní vina](#)
- [Buřty, pivo a nenávisť](#)
- [Kolegialita jako klíč k úspěchu](#)
- [O co aktuálně usiluje vedení ČAK?](#)
- [O důstojnosti advokátního stavu](#)
- [O úspěchu restrukturalizace rozhoduje čas](#)
- [Stojí LL.M. za to?](#)
- [Verba docent ...](#)
- [Hodiny tikají každému](#)
- [Justice před soudem](#)